

Kirkkonummi Masala Framnäs - Kolabacken maakaapelilinjan arkeologinen inventointi 2022



Timo Jussila



Tilaaaja: TLT Building Oy

Sisältö

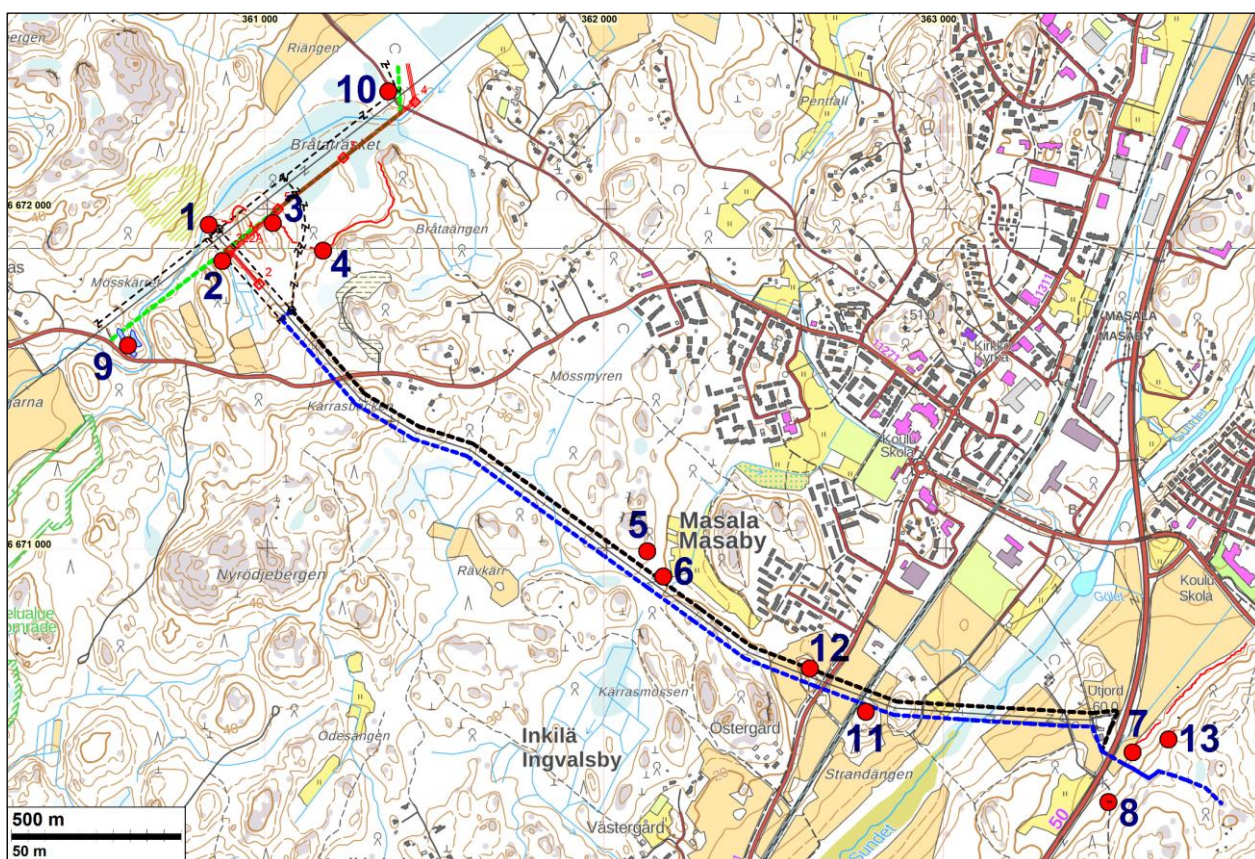
Perustiedot	2
Yleiskartat ja kohdeluettelo	3
Inventointi	6
Lähteet	6
Kohteet	7
1 KIRKKONUMMI ALSTERBEKSRÅ	7
2 KIRKKONUMMI MÖSSKÄRRET E	9
3 KIRKKONUMMI BRÅTATRÄSKET 1	10
4 KIRKKONUMMI BRÅTATRÄSKET 4	11
5 KIRKKONUMMI HULLUS W 1	12
6 KIRKKONUMMI HULLUS W 3	13
7 KIRKKONUMMI KOLABACKEN SW	14
8 KIRKKONUMMI KOLABACKEN SW 3	16
9 KIRKKONUMMI MÖSSKÄRRET	17
10 KIRKKONUMMI PUNKAHARJU	19
11 KIRKKONUMMI STRANDÄNGEN	19
12 KIRKKONUMMI MASALA ÖSTERGÅRD	22
13 KIRKKONUMMI KOLABACKEN SW 2	24

Kansikuva: Linjan kaakkoispään maastoa Kolabackenin suuntaan (taustalla) itään.

Perustiedot

<i>Alue:</i>	Suunniteltu maakaapelin ja vaihtoehtoiseen Masalan Bråaträsketin tienoilta kaakoon Kolabackenin lounaispuolelle.
<i>Tarkoitus:</i>	Selvittää suunniteltujen kaapeli- ja sähkölinjojen alueen (n. 75 m etäisyydelle niistä) muinaisjäännökset ja muut suojeltavaksi arvioitavat arkeologiset kohteet.
<i>Työaika:</i>	Maastotyö 1.9.2022
<i>Tilaaja:</i>	TLT Building Oy
<i>Tekijät:</i>	Mikroliitti Oy, Timo Jussila.
<i>Tulokset</i>	Linjojen liepeillä on Porkkalan vuokra-aikaisia, Neuvostoliiton asevoimien rakentamia varustuksia: kaksi bunkkeria, kaksi taisteluhautaa ja pesäkealue. Taisteluhaudat ja mahdolliset pesäkkeet ovat huonokuntoisia, sortuneita maarakenteita. Bunkkerit ovat maalla peitettyjä ja osin kallioon louhittuja betonirakenteita. Linjan luoteispäässä on kaksi vanhaa, muinaisjäännöksi luokiteltua rajamerkkiä ja kaakkoispäässä linjan läheisyydessä on kivrakenne (mahd. rakennuksen pohja) sekä torpan jäännös.
<i>Selityksiä:</i>	Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta kesä-heinäkuussa 2022, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 10/2022. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Yleiskartat ja kohdeluettelo

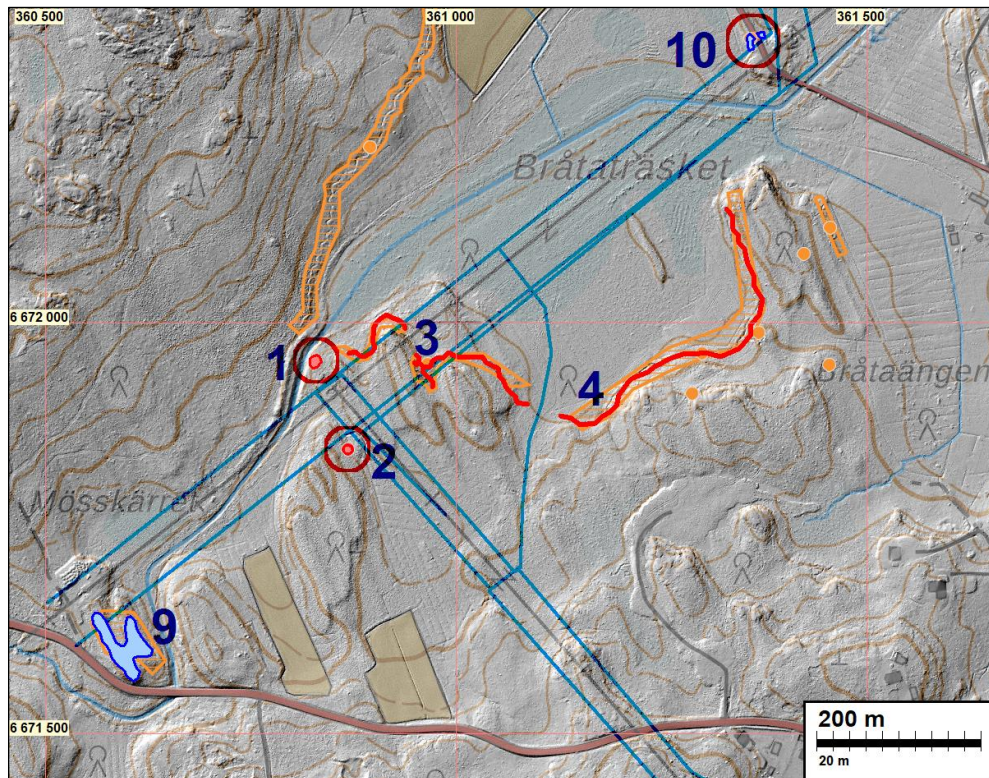


Inventoidut linjat sekä niiden läheiset arkeologiset kohteet. Numero on raportin kohdenumero

Kohdeluettelo

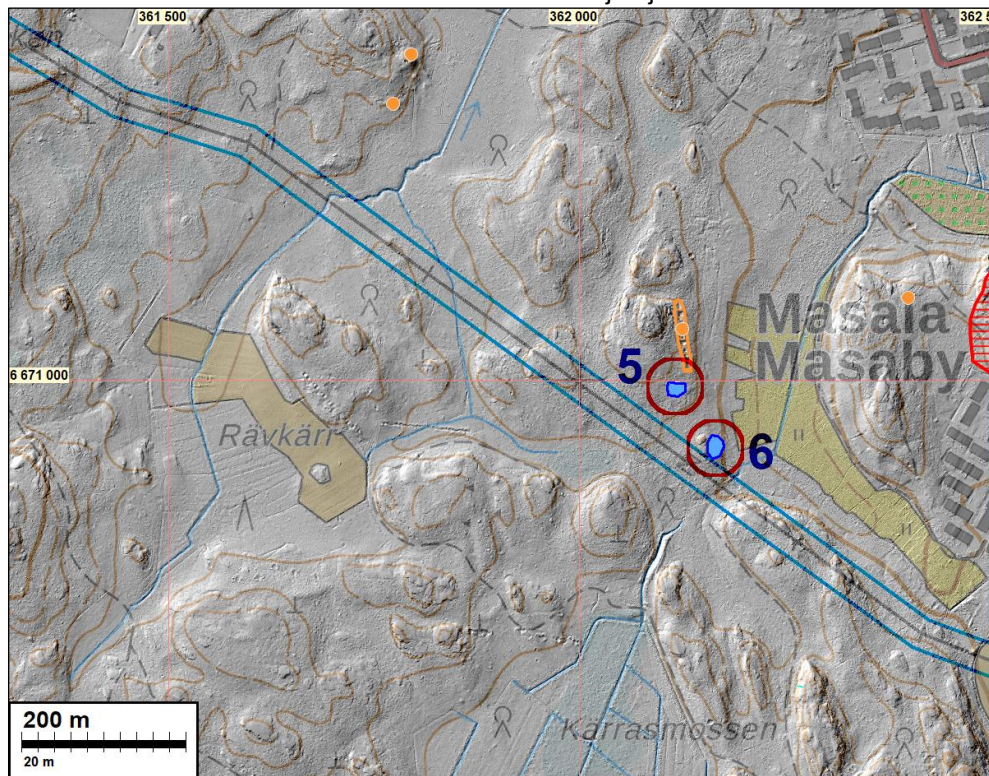
N	E	nro	nimi	laji	status	mjtunnus
6671953	360828	1	ALSTERBEKSRÅ	rajamerkki	muinaisjäännös	1000037898
6671846	360868	2	MOSSKÄRRET E	rajamerkki	muinaisjäännös	1000037899
6671958	361017	3	BRÅTATRÄSKET 1	taisteluhauta	muu kultt. per. kohde	1000037900
6671877	361165	4	BRÅTATRÄSKET 4	taisteluhauta	muu kultt. per. kohde	1000037903
6670991	362119	5	HULLUS W 1	pesäke	muu kultt. per. kohde	1000042586
6670917	362167	6	HULLUS W 3	bunkkeri	muu kultt. per. kohde	1000042597
6670399	363549	7	KOLABACKEN SW	taisteluhauta	muu kultt. per. kohde	1000038245
6670252	363478	8	KOLABACKEN SW 3	torpanpaikka	muu kultt. per. kohde	1000038248
6671597	360590	9	MÖSSKÄRRET	kuoppia	muu kultt. per. kohde*	1000014770
6672346	361358	10	PUNKAHARJU	varustus	muu kultt. per. kohde	1000044681
6670518	362763	11	STRANDÄNGEN	kivirakenne	muinaisjäännös*	1000009054
6670646	362598	12	ÖSTERGÅRD	bunkkeri	muu kultt. per. kohde	uusi
6670437	363655	13	KOLABACKEN SW 2	taisteluhauta	muu kultt. per. kohde	1000038247

*Kohde 9 on epämääräinen ja sen ehdotan sen suojelustatuksen poistamista. Kohteen 11 status on ollut muinaisjäännös ja ehdotan sitä nyt muuksi kohteeksi (ei suojelukohde) tai muuksi kulttuuriperintökohteeksi, jos tämän kaltainen, olettavasti parenteesin aikainen kivirakenne sellaiseksi halutaan tulkita (kyse ei ole varustuksesta). Kaikki jäännökset ovat historiallisia ja varustukset ovat parenteesin aikaisia (1944-1956), Neuvostoliiton asevoimien tekemiä.

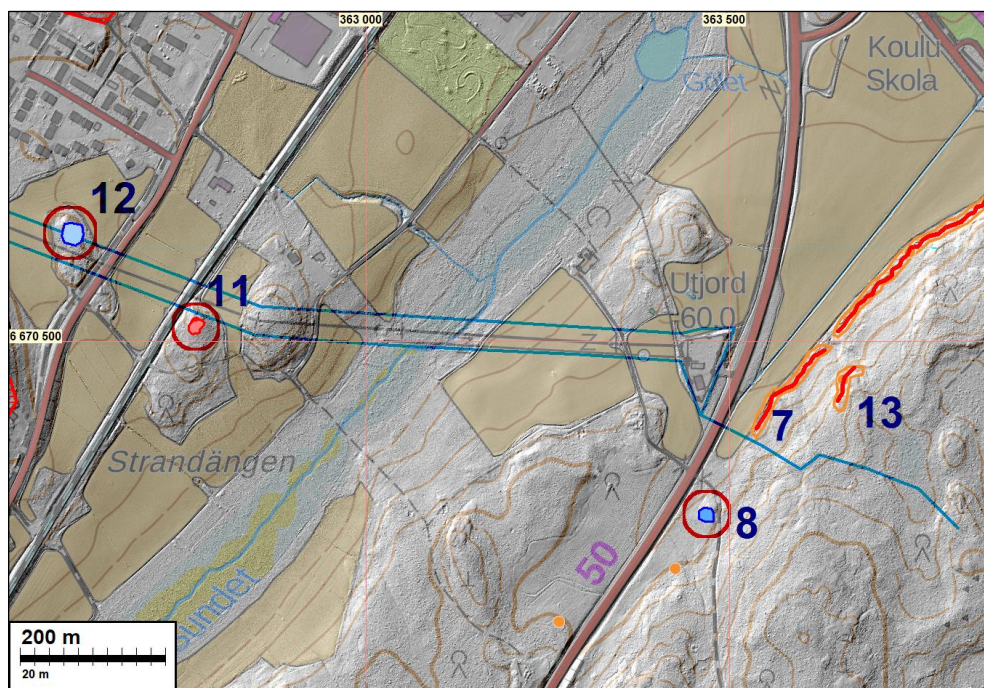


Linjan luoteisosa.

Punaiset viivat ovat taisteluhautojen jäännöksiä.



Linjan keskiosa



Linjan kaakkoisososa



Ote v. 1778 Ingvaldsbyn isojakokartasta johon linjat on piirretty päälle sinisellä – noin 40 m liian pohjoiseen. Linjan kohdille ei siinä sijoitu mitään nyt arkeologisesti mahdollisesti mielenkiintoista muualla kuin pohjois-päässä, missä linja kulkee kylärajalla

Inventointi

Caruna Oy ja Fortum Power And Heat Oy suunnittelevat uutta 110 kV maakaapelia Masalaan Framnäsin (uudelta) sähköasemalta kaakkoon Kolabackenin alueelle. Hankkeen suunnittelija TLT Building Oy tilasi johtolinjojen arkeologisen selvityksen Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin maastotyön teki Timo Jussila 1.9.2022.

Linjan alueella ja liepeillä on viime vuosina tehty useita osa-alueinventointeja, niin että liki koko linjan alue tai sen jompikumpi reunama on aiemmin tutkittu. Alueen historiallinen aika kuten esihistoriakin on perusteellisesti selvitetty näissä aiemmissa inventoinneissa (ks. lähdeluettelo). Aiempien inventointien perusteella saatoinkin todeta, että suunnitelluille linjoille ei sijoitu vanhoilta kartoilta paikannettavissa olevia, nyt arkeologisesti mahdollisesti kiinnostavia merkintöjä, kuten asutusta, muualla kuin linjan pohjoispään alueella missä on vanhoja rajamerkkejä (raportin kohde 1 ja 2). Linjan alueella on useita parenteesin (1944-1956) aikaisia Neuvostoliiton armeijan tekemien varustusten (tms.) jäänteitä.

Maastossa tutkin liki kattavasti linjan alueen Sepänkyläntien ja Sundetin välillä, osalla linjaa vain linjan lounaispuolen, kohdilla missä aiemmassa inventoinnissa sen koillispuoli on jo katsottu. Viime vuosien inventoinneissa tarkastamani kohteita en nyt tarkastanut uudestaan.

Inventoinnissa havaitsin yhden muinaisjäännösrekisteriin merkitsemättömän bunkkerin (raportin kohde nro 12). Ennestään tunnetun muinaisjäännöksen Strandängen totesin ilmeisen nuoreksi rakenteeksi, todennäköisesti parenteesin aikaiseksi (kohde nro 11). Mösskäretin eteläpuolisen mäen varustuksia pidän epämääräisinä ja niiden varustus funktio on mielestäni kyseenalainen (kohde nro 9).

1.11.2022

Timo Jussila

Lähteet

Jussila 2016: Kirkkonummi Kantatie 50 (Kehä III) aluevaraussuunnitelman alueen, välillä Sundsberg Vanha Jorvaksentie, muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Jussila 2019: Kirkkonummi Mustikkarinteen asemakaava-alueen arkeologinen inventointi. Mikroliitti Oy.

Jussila 2020: Kirkkonummi Kolabacken asemakaava-alueen arkeologinen inventointi. Mikroliitti Oy.

Jussila 2021: Kirkkonummi Masala Kettukorven asemakaavan arkeologinen inventointi. Mikroliitti Oy.

Kärkkäinen 2022: Framnäs. Arkeologinen tarkastus. Heilu Oy.

Kartat (em. v. 2016, 2019, 2020 ja 2021 Jussilan raporteissa käytetyt ja linjan aluetta kuvaavat):

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo, 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. SKS.

Christeen F- J. 1776: Geometrisk Charta öfwer Masaby Bys Ägor belägne uti Nylands Län Raseborgs Östra Härad och Kyrckslätt Socn. (B21:13/1)

Fattenborg Hans, 1761: Geometrisk Afritning öfver Råskillnaden emellan Masaby och Hullo med Ingvalsby uti Nylands Län Raseborgs Öfra Härad och Kyrckslätt Sochen.

Fattenborg 1797: Charta öfver Sundsbergs Rusthålls Ägor belägne i Kyrckslätt Socken Raseborgs Östra Härad, Nylands Län. (B21a:48/2)

Hagström Carl 1778: Charta öfver Ingwalsby och Hullo Rusthålls Ägor. Nyland Raseborgs Östra Härad Kyrckslätt Socn. (B20:14/3-7)

Kirkkonummen karttapalvelu, ilmakuva v. 1956 ja 1944.

Peruskartta 2032 09, 1961, 1975, 1981, 1990, 1997. ja 2032 12, 1961. Maanmittauslaitos.

Pitäjänskartta, Kirkkonummi, 1842. Maanmittauslaitos.

Senaatinkartta, vuoden 1872 mittaus. Rivi VI. Lehti 27. Maanmittauslaitos.

Senaatinkartta, vuoden 1871 mittaus. Rivi VI. Lehti 28. Maanmittauslaitos.

Kohteet

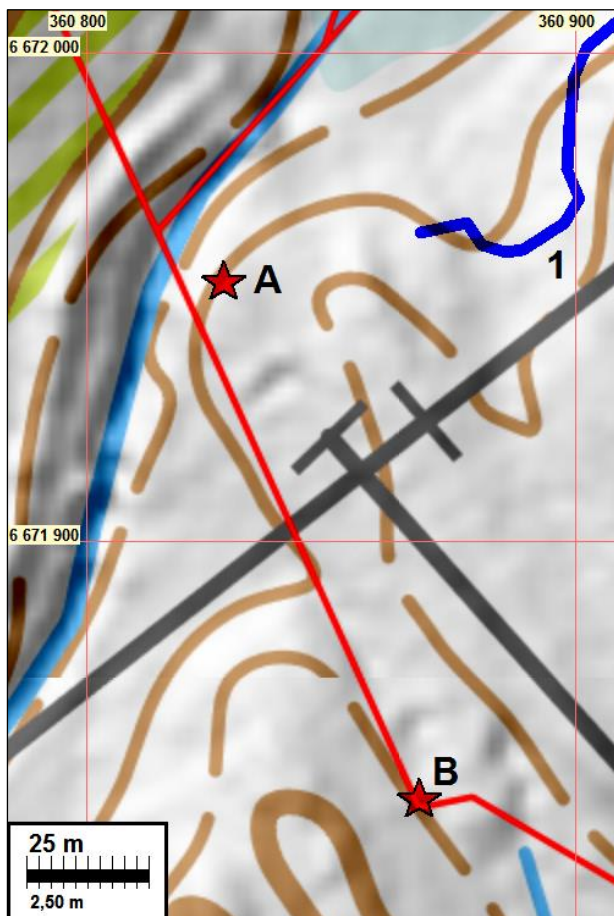
1 KIRKKONUMMI ALSTERBEKSÅ

Mjtunnus: 1000037898
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: rajamerkki

Koordin: N: 6671953 E: 360828

Tutkijat: Jussila T 2019 inventointi, kohde A.

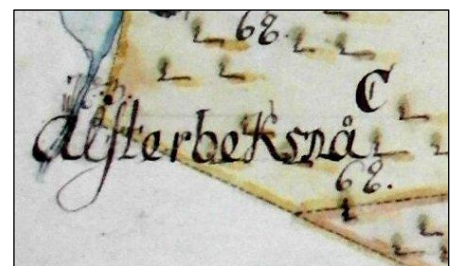
Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkonummen kirkosta 5,0 km koilliseen, Masalan länsipuolella.
 Huomiot: *Jussila 2019:* Paikalla on rajamerkki, joka on nelisivuinen ja kivistä ladottu. Keskellä on laakea pystykivi jossa hakkausta – vaikuttaisi olevan nro 40 mutta hakkaus tulkinnanvarainen. Rajamerkki on v. 1778 Ingvalsbyn kylän Hulluksen rusthollin isojakokartalle merkityn ”Alsterbekså” rajapisteen kohdalla. Rajamerkki on hieman sivussa nykyisestä rajasta ja nykyinen rajan kulmapiste on puron pohjoispuolella, kun rajamerkki on sen eteläpuolella. Kyseessä on siis käytöstä poistunut rajamerkki. Se on ollut kolmen kylän rajapiste: Hullus, Smedsby ja Masaby.



Rajamerkit merkitty punaisella tähdellä.

Alla on ote v. 1778 kartasta ja siihen puron varteen merkitty nimetty rajapiste vasemmalla. Oikealla alhaalla oleva piste on rajamerkin B kohdalla. Laajempi isojakokartan ote on luvussa ”Vanhoja karttoja”.

(maastokartalla sininen viiva on taisteuhaudan jäännös)



Kartat v. 2019 raportista. A on tämän raportin kohde 1 ja B on kohde 2



Rajamerkki itään, alla pohjoiseen. Kuva 2019



Hakkauksia rajamerkin pystykivessä. Kuva 2019

2 KIRKKONUMMI MÖSSKÄRRET E

Mjtunnus: 1000037899
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: rajakivi
Koordin: N: 6671846 E: 360868

Tutkijat: Jussila T 2019 inventointi, kohde B.

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkonummen kirkosta 4,9 km koilliseen. Masalan länsipuolella.
Huomiot: *Jussila 2019*: Paikalla on rajamerkki, joka on nelisivuinen ja kivistä ladottu. Keskellä on pystykivi. Siinä on hakkausta, mutta siitä ei saa selvää. Rajakivi on nykyisen rajan kulmapisteessä ja siten edelleen käytössä. Rajapiste on merkitty v. 1778 Hulluksen kylän isojakokartalle pisteenä. Se on Hulluksen (Ingvalsby) ja Smedsbyn kylien rajalla.

Kartta edellisen kohteen 1 yhteydessä.



Rajamerkki, länteen. Alla sen pystykivi jossa hakkausta. Kuva 2019



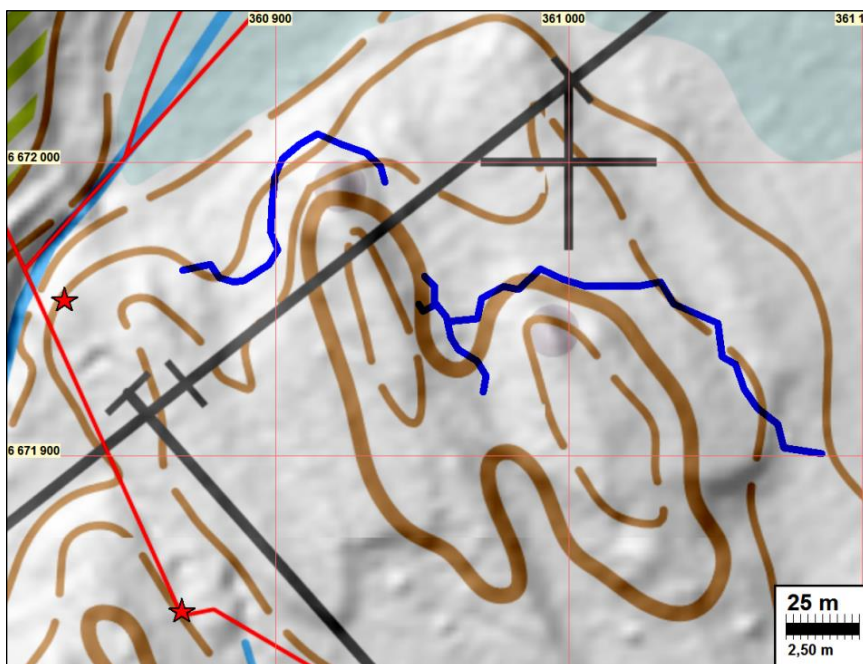
3 KIRKKONUMMI BRÅTATRÄSKET 1

Mjtunnus: 1000037900
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika, 1944 - 1956
 Laji: varustus: taisteluhauta
 Koordin: N: 6671950 E: 360965

Tutkijat: Jussila T 2019 inventointi, kohde 1.

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkonummen kirkosta 5,1 km koilliseen. Masalan länsipuolella
 Huomiot: Huonokuntoinen taisteluhaudan jäännös, jossa myös pesäkkeitä (pieniä pistoja haudasta). Voimajohtolinjan alla taisteluhauta on osin tuhoutunut kokonaan ja siellä jäljellä vain kuopanteita ja lyhyitä pätkiä. Idässä taisteluhauta hiipuu kosteikkoon – vanhaan peltoon tai niittyyn. On mahdollista, että hauta on ollut idän suuntaan yhtenäinen osuuksien 2 ja 4 välillä.

Jussila 2022: en tarkastanut kohdetta



Taisteluhaudan keskiosaa voimajohtolinjan eteläpuolella.





Taisteluhaudan itäosaa voimajohtolinjan pohjoisreunalla. Risujen peitossa. Kuvat 2019.



Taisteluhautaa voimajohtolinjan pohjoispuolella.

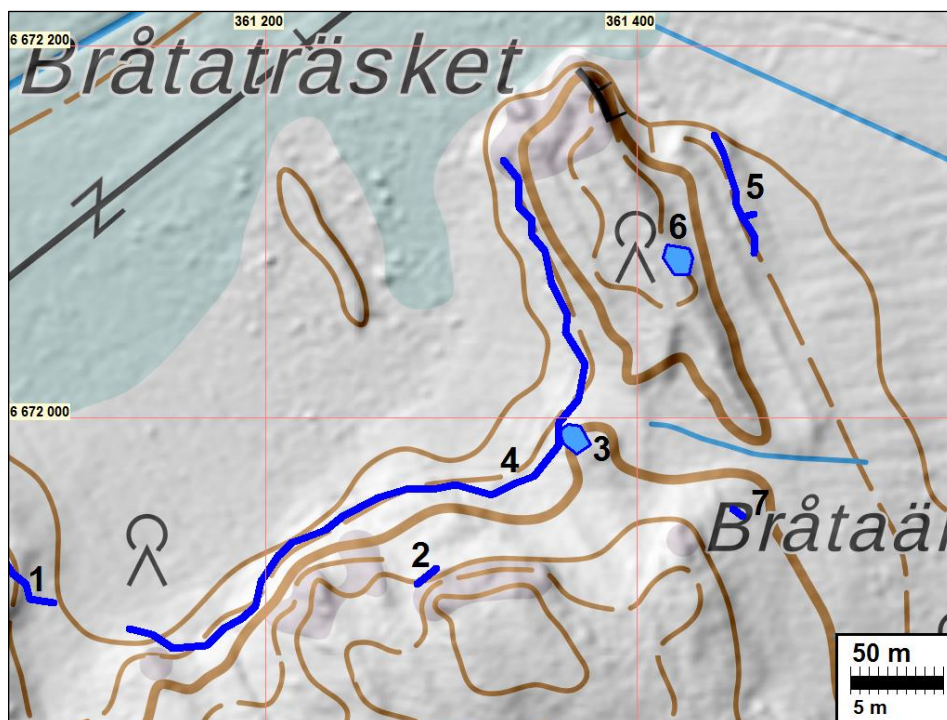
4 KIRKKONUMMI BRÅTATRÄSKET 4

Mjtunnus: 1000037903
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika, 1944 - 1956
 Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6671963 E 361299

Tutkijat: Jussila T 2019 inventointi, kohde 4.

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkonummen kirkosta 5,2 km koilliseen. Masalan länsipuolella
 Huomiot: Kallioiden ja maapohjaisten rinteiden juurella, suon reunalla, kuitenkin suon tasoa selvästi korkeammalla on huonokuntoinen taisteluhaudan jäännös. Paikoin hauta kiertää kallioita aivan sen kupeessa. Lännessä taisteluhaudan pohjalla on paikoin runsaasti vettä, kohdissa missä hauta on hieman alavammassa maastossa. Haudassa on paikoin pesäkkeitä.



v. 2019 raportin kartan kohde 4 on myös tämän raportin kohde 4 - taisteluhauta



Taisteluhaudan länsiosaa. Kuvat 2019

5 KIRKKONUMMI HULLUS W 1

Mjtunnus: 1000042586
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika, 1944 - 1956
 Laji: varustus: pesäke
 Koordin: N 6670991 E 362119

Tutkijat: Jussila T 2021 inventointi, kohde 3.

Kuvaus: Yksittäinen, maahan kaivettu U muotoinen pesäke, jossa kuoppa, josta kaareva hauta länteen (jossa matala kuoppa) Sortunut ja pesäkekuoppa veden täyttämä.



Pusikon peittämä pesäkekuoppa, luoteeseen, Kuva 2021

6 KIRKKONUMMI HULLUS W 3

Mjtunnus: 1000042597
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika, 1944 - 1956
 Laji: varustus: betonibunkkeri
 Koordin: N 6670917 E 362167

Tutkijat: Jussila T 2021 inventointi, kohde 5.

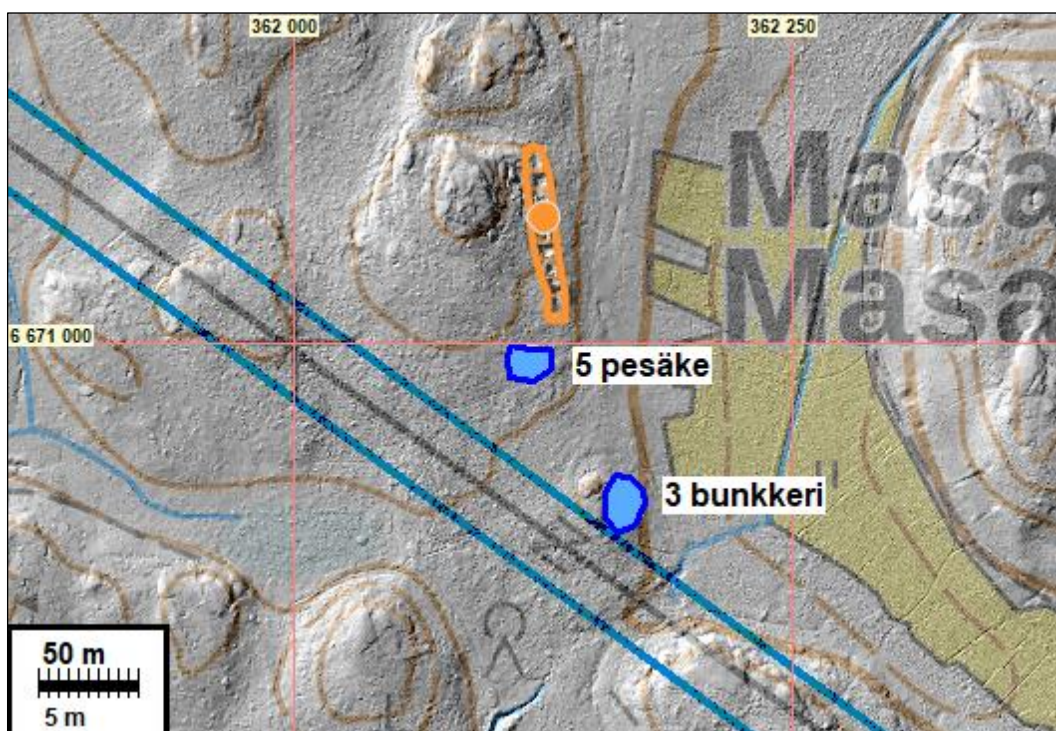
Kuvaus Pienen kalliopaljastumakumpareen itäkupeessa on maalla peitetty betonibunkkeri. Vaikuttaa siltä, että siinä olisi ollut kk tai tähystys kupu aivan itäreunalla. Ampu-
 maukkoja ei erotu. Olisivatko sortuneet umpeen. Mahdollisen kuvun kohdalla on
 pyöreä n. 1-5 m halk aukko bunkkeriin joka on täysin täyttynyt kivillä (lienee täy-
 tetty). Sen länsipuolella on Aukko katossa ja sen eteläpuolella kapea oviaukko -
 jyrkkä kuoppa ja siitä oviaukko bunkkerin eteläseinällä (lännessä on kallio). Ovi-
 aukko osin sortunut umpeen. Se samoin kuin katossa oleva aukko on jyrkkä ja te-
 räväreunainen, osin kasvillisuuden peittämät aukot katossa, josta pieni ihminen voi
 viistosti pudota ahtaista aukoista bunkkeriin. Vaarallinen. Aukko olisi syytä tukkia.



Bunkkerin oviaukko sen eteläseinässä – pohjoiseen ja oikealla itään pellon suuntaan. Kuvat 2021.



Aukko keskellä kattoa. Kuvat 2021.



Suunnitellut vaihtoehtoiset linjat sinisellä.

7 KIRKKONUMMI KOLABACKEN SW

Mjtnnus: 1000038245
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika 1944-1956
 Laji: varustus: taisteluhauta

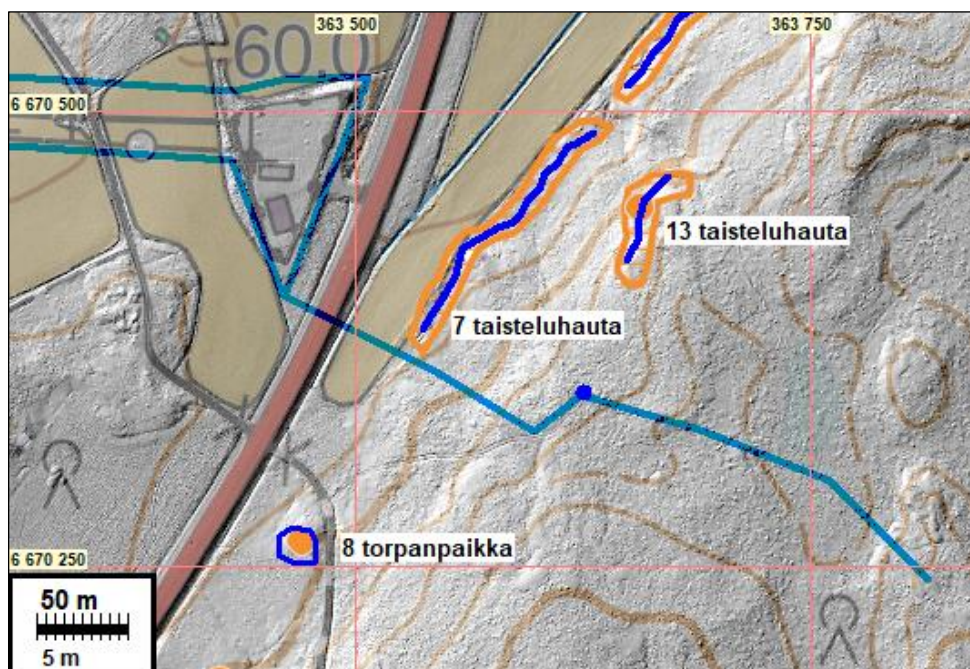
Koordin: N: 6670623 E: 363748

Tutkijat: Jussila 2020 inventointi, kohde 2

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkonummen kirkosta 6,5 km itään.
 Huomiot: Mäen luoteisrinteen juurella, pellon reunamilla on lähes yhtenäinen, 500 m mittainen taisteluhaudan jäänne. Lounaassa jäänne kyllä katkeaa mäen laelta pellolle tulevan puron kohdalla parin kymmenen metrin matkalla. Lounaassa jäänne kiertää pellon reunaan ulottuvan kalliopaljastuman aivan pellon laidasta ja sen jälkeen

lounaassa taisteluhauta hiipuu. Aivan lounaassa haudan jäännöksi kulkee pellon ojan vieressä ja vaikuttaisi yhtyvän siihen. Lounaassa haudaa ei sii voi erottaa pellon ojasta. Taisteluhaudassa ei ole pesäkkeitä. Taisteluhaudan jäännöksi on huonokuntoinen ja varsin sortunut.

Jussila 2022: en tarkastanut kohdetta.



Sortuneen varustuksen jäännöksen pohjoisosaa, koilliseen. Kuva 2020.



taisteluhaudan jäännöksi, koilliseen. Kuva 2020.

8 KIRKKONUMMI KOLABACKEN SW 3

Mjtunnus: 1000038248
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: 1800 -1900 luku
 Laji: asuinpaikka: torpanpaikka

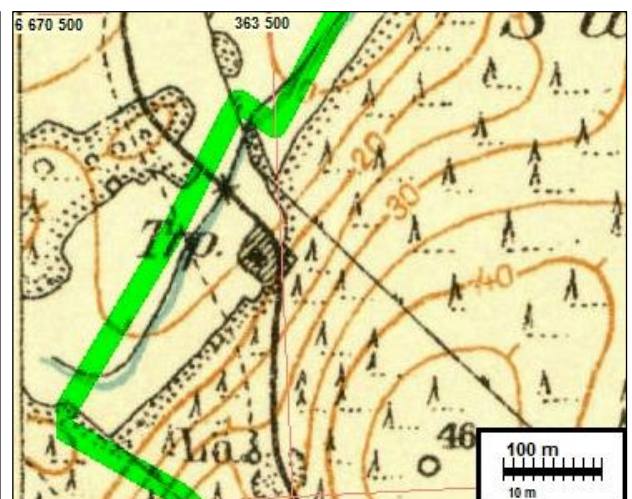
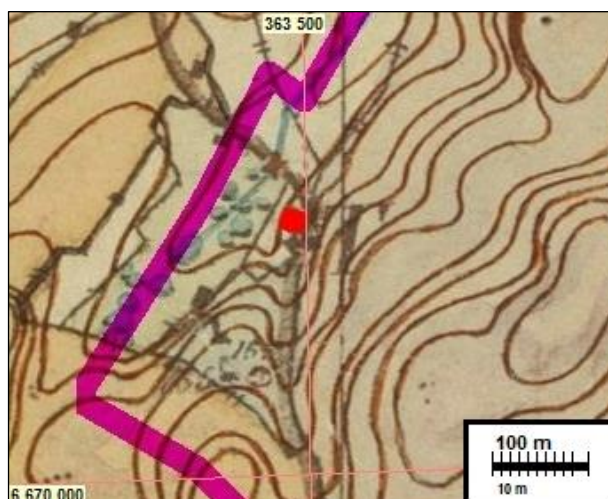
Koordin: N 6670264 E 363470

Tutkijat: Jussila 2020 inventointi, kohde 4

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkonummen kirkosta 6,1 km itään.
 Huomiot: Mäkialueen luoteisrinteen alaosassa, pienen kalliopohjaisen nyppylän päällä on rakennuksen kivijalka, kooltaan noin 5 x 5 m. Vuoden 1792 Sundsbergin isojakokartalle ei kohdalle tai lähistölle ole merkitty mitään erityistä. V. 1842 pitäjänkartalla alue on tyhjä. Vuoden 1872 senaatinkartalla tälle kohdalle on merkitty torppa. Se on samalla paikalla edelleen v. 1939 topografisella kartalla. Vuoden 1961 peruskartalla paikalle ei ole mitään. Torppa lienee hävitetty Porkkalan vuokra-aikana. Torppa on siis ollut tällä paikalla mahdollisesti 1800-luvun puolesta välistä 1940-luvulle.

Jussila 2022: en tarkastanut kohdetta.

Rakennuksen kivijalkaa. Koilliseen. Kuvat 2020



Torppa v. 1871 ja 1939 kartoilla (2020 raportista)

9 KIRKKONUMMI MÖSSKÄRRET

Mjtunnus 1000014770
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S) - ehdotan rauhoitusstatuksen poistamista
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika, 1944-1956 oletettavasti tai niitä nuorempia.
 Laji: varustus, pesäkkeitä - ei ole varmuutta varustus -tarkoituksesta.
 Koordin: N 6671597 E 360590

Tutkijat: Laulumaa inv, 2009. Kärkkäinen inv. 2022. Jussila inv. 2022.

Kuvaus *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Sepänkylässä, Sepänkyläntien pohjoispuolella, Mösskärretin kaakkoispuolella olevalla harjanteella. Kohteessa on 4 – 5 parimetristä kuoppaa, jotka ovat mahdollisesti venäläisten kaivamia tuliasemia. Alueelle on merkitty korsu Pekka Silvastin Porkkala 1944 – 1956. Neuvostoliiton merisotilaallinen tukikohta –teoksen sivun 74 kartassa, mutta korsun pohjaa ei alueelta löytynyt.

Kärkkäinen 2022: Alueella havaittiin 12 poteroa tai kuoppaa, jotka liittyvät tuliasemaan sekä lisäksi alueella on maakiveen kiinnitetty metallitaulu, jossa lukee ”Sillä Jumalan sana on elävä ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka... Hebr. 4:12”. Kohde sijaitsee sekametsässä, joka kasvaa lähinnä tiheää nuorta kuusikkoo. Alueen länsiosassa on kaksi taisteluhautaa, jotka ovat osin kuusien peittämiä. Lisäksi paikalla on useita poteroita ja muita linnoitteita.

Jussila 2022:

Paikalla on pitkulainen n. 60 x 100 laajuinen mäenkumpare, jonka keskellä N-S suuntainen kapea laaksopainanne. Rinteet ovat jyrkät muualle paitsi pohjoiseen. Maaperä on karkeahiekkaista ja melko kivikoista moreenia. Mäellä on tehty ehkä n. 15 v sitten (puustosta päätellen) hakkuun jälkeen rankkaa maapohjan muokkausta. Maastossa on kuopanteina metsänparannuslaikkuja ja pintamaaperä on paikoin varsin myllätyn näköistä. Nyt mäen laki kasvaa tiheää kuusivesakkoa ja pusikkoa, pohjoisosa harvempaa.

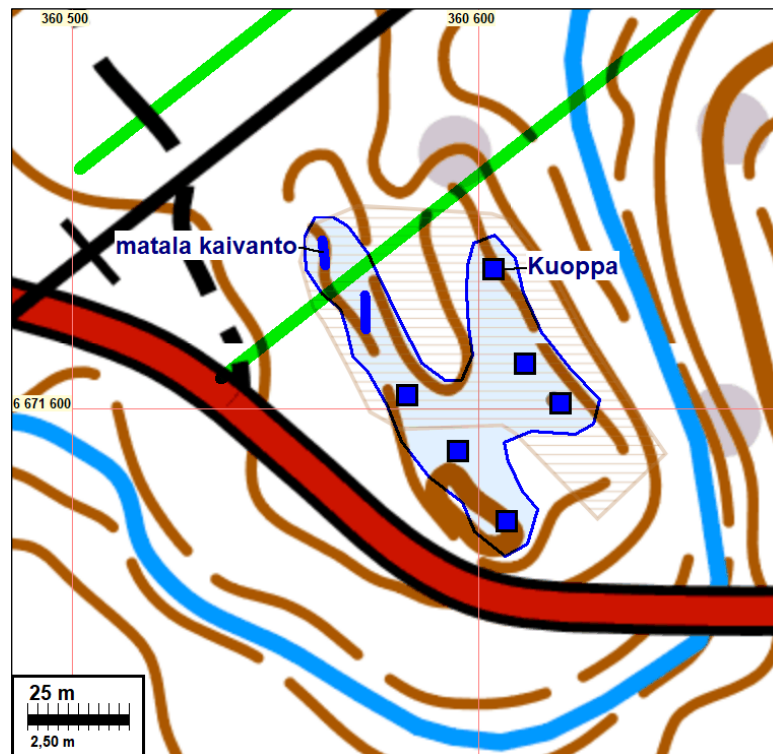
Tutkin mäen lakialueen perusteellisesti ja kattavasti. Havaitsin mäenkumpareen laella, kuusi kuoppaa, kooltaan noin 2 - 2,5 m x 1 m ja syvyudet n. 70 - 90 cm, sortuneita mutta vielä melko jyrkkäreunaisia. Mäen luoteisreunalla on kaksi matalaa, pitkänomaista (6 ja 8 m pitkiä) kaivannon jäännettä, joiden syvyys 50 - 70 cm ja leveys reunoilla 70 cm. Mitään muita mahdollisesti linnoitteiksi tulkittavissa olevia tai ylipäättään ihmistekoisia maarakenteita en mäellä havainnut.

Ovatko kaivannot parenteesin aikaisia varustuksia? Jos ovat, niin ne ovat huonosti tehtyjä, mahdollisesti harjoitelmia. Kaivantojen sotilaallista merkitystä on vaikea käsittää. Voisi kuvitella, että ne ovat varusmiesten ”pakkopullaa” – on oltu tekevinään jonkinlainen asema, kun on käsketty, eikä käskijää ole tulos kiinnostanut.

Pitkänomaiset kaivannot eivät voi olla oikean taisteluhaudan jäännöksiä. Siihen ne ovat aivan liian kapeat ja matalat. Onko tavoiteltu ryömintähautaa tai onko kyseessä ollut demonstraatio tyyppinen ”taisteluhaudan aiekaivanto”?

Mielestäni ei ole lainkaan varmaa, että nämä kaivannot ovat Neuvostoliiton asevoimien varustuksien jäännöksiä – enintään sellaisen harjoitelmia tai teelmiä. Vai ovatko ne nykyaikaisia (1950-70 luvut) maankoetuskuoppia?

Olisi syytä harkita näiden epämääräisten kaivantojen, joiden lähde- ja informaatioarvo on kyseenalainen, rauhoituksen poistamista. Jos rauhoitus jostain syystä halutaan pitää voimassa, ehdotan uutta rajausta, joka esitetty alla olevalla kartalla.



Suojelualuerajaus himmeällä ruskealla viivarasterilla ja ehdottamani uusi rajausta sinisellä – jos aluerajaus ylipäättään on tarpeellinen. Kaavaillut uudet sähkölinjat vihreällä.

Kuopat:

6671634	360604	Kuoppa 2*1,5 m
6671611	360612	Kuoppa 2*1,5 m
6671601	360620	Kuoppa 2*1 m valli e puolella
6671572	360607	Kuoppa 2,5*1 m
6671589	360595	Kuoppa 2*1 m
6671603	360583	Kuoppa 2,5* 1 m
6671628	360572	Sortuneen 8 m pitkän kapean kuopanteen matala N pää
6671642	360562	0,7 m kapean ja 0,6-7 cm syvän 6 m pituisen kaivannon N pää



Mäen koillispuolella "taisteluhaudan" tai ryömintähaudan jäännöistä etelään.

10 KIRKKONUMMI PUNKAHARJU

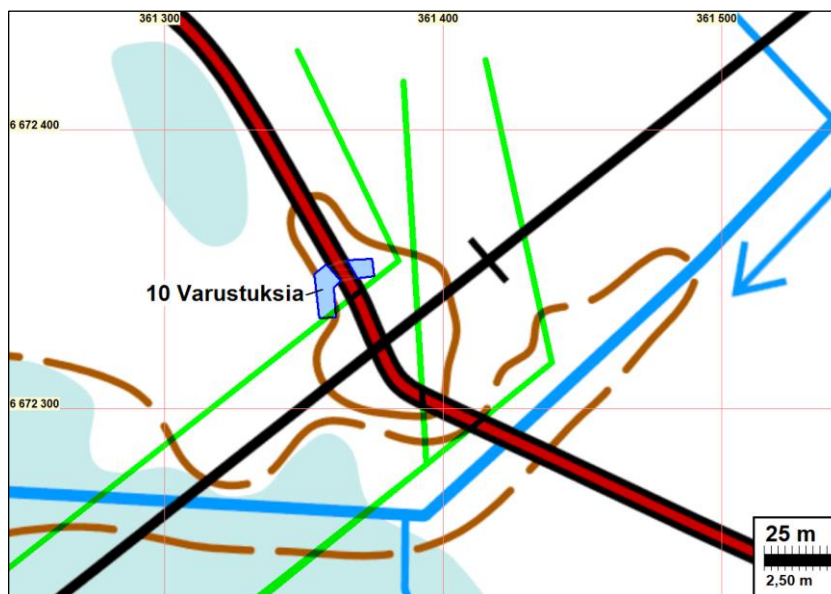
Mjtunnus 1000044681
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika, 1944-1956.
 Laji: varustus, pesäkkeitä ja taisteluhauta
 Koordin: N 6672346 E 361358

Tutkijat: Kärkkäinen inv. 2022.

Kuvaus *Muinaisjäännösrekisteri:* Hvittorpintien varrella, Punkaharju-nimisen harjanteen pohjoispuolella, tien molemmiin puolin sijaitseva taistelukaivanto. Tien länsipuolella on selkeämmin säilynyt kaivanto, jonka edessä on Masalan asukasyhdistyksen pystyttämä pieni infokyltti. Kaivannon pituus on noin 12 metriä ja siinä on kolme ampumapesäkettä, luoteen suuntaan. Paikoin kaivannon reunoilla on nähtävissä kivistä tehtyä ladontaa. Kaivanto on tehty mäen rinteeseen ja se on syvimmillään jopa 1,5 metriä, loiventuen eteläpäätyyn, jossa syvyys 0,6 metriä.

Tien itäpuolella sijaitsevan haudan pituus on noin 8 metriä ja siinä on näkyvissä kaksi eri kokoista ampumapesäkettä, joiden suunta on koilliseen. Kaivannon eteläpääty on peittynyt risukon alle niin, ette koko pituutta pysty havaitsemaan. Ojan leveys maan pinnalta on noin yhden metrin ja se kapenee pohjalle. Syvyys vaihtelee 0,6–1 metrin välillä. Porkkalan vuokra-alueen raja kulki juuri tällä kohdalla.

Jussila 2022: en tarkastanut kohdetta.



Kaavaillut linjavaihtoehdot vihreällä

11 KIRKKONUMMI STRANDÄNGEN

Mjtunnus 1000009054
 Status: muu kulttuuriperintökohde tai muu kohde – aiemmin kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: historiallinen – oletettavasti 1944-1956.
 laji: kivirakenne – aiemmin asuinpaikka.
 Koordin: N 6670518 E 362763 (kivirakenne)

Tukijat: Rostedt inv. 2008, Jussila inv. 2022

Kuvaus: *Muinaisjäännösrekisteri*: Strandängen sijaitsee tutkittavan alueen koillisnurkalla, pääradan kaakkoispuolella. Pienessä metsäsaarekkeessa havaittiin kalliotasanteella pieni sammalen ja pensaiden peittämä kivilatomus, halkaisijaltaan noin 2 m. Sen korkeus on 50 cm. Kivilatomuksesta 10 m lounaaseen havaittiin selkeärajainen pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on 1,8 m ja syvyys 60-70cm. Kalliotasanteella ei havaittu muita asumiseen tai talonpohjaan viittaavia merkkejä, mutta ympäristö ja lehtomainen kasvillisuus paikalla viittaisivat historiallisen ajan asuintonttiin.

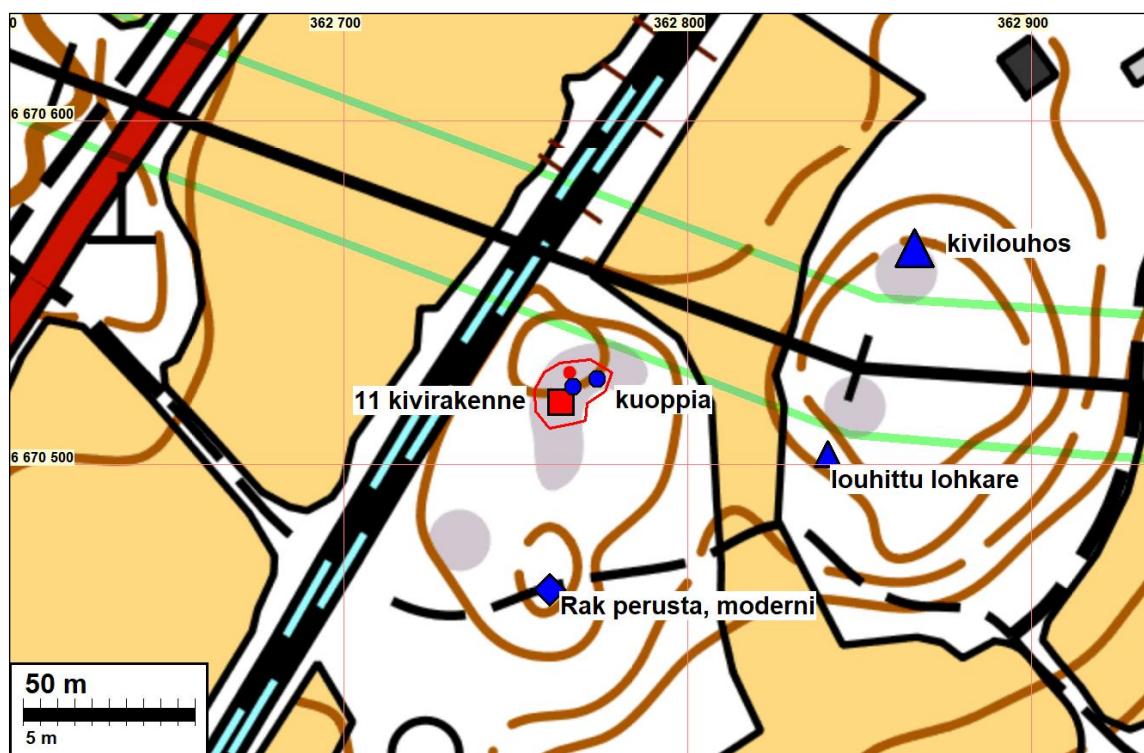
Jussila 2022: lehtomainen kasvillisuus on alueella yleinen eikä se välttämättä viittaa asutukseen tms. Kuoppia mäellä on useampia ja ne vaikuttavat nykyaikaisilta. Mäen eteläpuolella on tien eteläreunassa ulkorakennuksen pohja jossa betonirakennetta ja lohkokiviä (N 6670463 E 362760). Se on merkitty 1975 – 1997 peruskartoille, mutta ei 1961 peruskartalle.

Mäen pohjoispäässä on kalliolaki, jonka länsireuna on louhittu pois radan kohdalta. Iän eteläreunalla on ruohottunut pieni kivilatomus. Heti sen eteläpuolella kallio laskee ja alkaa kivikko. Rakenteen koillispuolella on avokallion reunamilla muutama jyrkkäseinäinen, matala maakuopanne – mielestäni selvästi nykyaikaisia.

Millään tarkastellulla vanhalla kartalla ei ole kohdalle merkitty rakennusta tai ylipäättään mitään toimintaa (1778 isojakokartta, 1842 pitäjänkartta, 1872 senaatinkartta, peruskartat 1961-1997). Kivirakenne on aivan radan varressa. Voisiko se olla parenteesinaikaisen rakennuksen tai jonkun rakenteen jäännös? Siihen viittaa vahvasti se, että v. 1944 ilmakuvassa alue vaikuttaa tyhjältä, mutta v. 1956 ilmakuvassa tämä rakenne erottuu melko selvästi – ei rakennuksena mutta jonkinlaisena rakenteena, mahdollisesti antennimaston pohja tms. Jäännös on siis ilmeisesti parenteesin aikainen Neuvostoliiton asevoimien rakentama. Ne katsotaan jostain syystä pääsääntöisesti Mrl:n perusteella suojeltaviksi arkeologisiksi muiksi kulttuuriperintökohteiksi (jonka suojelusta päättää kaavoittaja). Mielestäni tämä jäännös ei kuitenkaan ole suojelun arvoinen – se tuskin mitään relevanttia informaatiota sisältää ja sen muistomerkkiarvo on mielestäni huono ellei olematon.



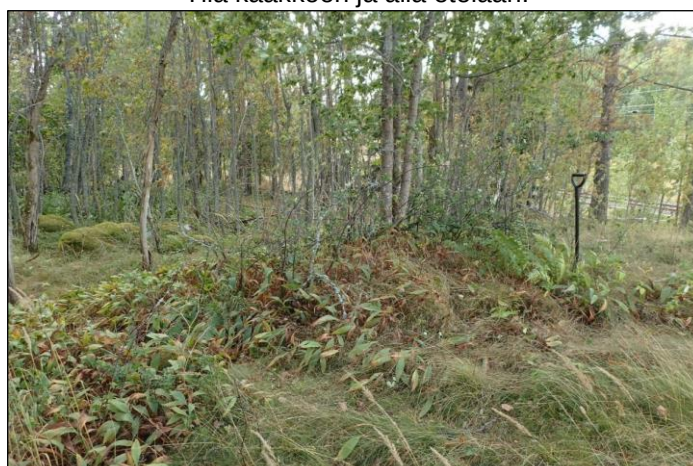
Vasemmalla ilmakuva 1944 ja oikealla 1956. Kivirakenteen paikka osoitettu sinipunaisella ympyrällä.



Kivirakenne punaisella neliöllä ja sen läheiset kuopat sinisin palloin. Rakennemäen länsipuolisen mäen pohjoisrinteessä on pieni ja matala kivilouhos, jossa kalliosta porattu irti lohkokiviä, joita on louhoksen reunamilla kasana. kallion lounaisreunamalla on siirtolohkare, jossa poran jälkiä. Nämä eivät ole muinaisjään-
nöksiä eikä muitakaan suojelukohteita.



Kivilatomus on heinän ja turpeen sekä pensaan peittämä, se on nelisivuinen n. 2,5 x1,7 m kooltaan. Yllä kaakkoon ja alla etelään.





Pohjoiseen.



Kvirakenne sijaistee taustalla keskellä, ohuen maapeitteen peittämän kalliolaen reunalla



Kuoppia kivirakenteen koillispuolella.

12 KIRKKONUMMI MASALA ÖSTERGÅRD

Mjtunnus uusi
 Status muu kulttuuriperintökohde
 Ajoitus: historiallinen
 laji: varustus, betonibunkkeri
 Koordin: N 6670646 E 362598

Tukijat: Jussila 2022

Kuvaus: Paikalla on kallioon louhittu betonirakenteinen bunkkeri jossa on päällä pyöreä aukko ja nelisivuinen aukko ja eteläpäässä oviaukko, sen ja pohjoisosan välillä tuuletusaukko ja hormin jäänne. Alue on roskainen ja jäännös vaarallinen.



Bunkkerin eteläpäättä pohjoiseen, oviaukko.



Oviaukko ja sen pohjoispuolelta pohjoiseen missä nelisivuinen aukko ja pohjoispäässä pyöreä.



13 KIRKKONUMMI KOLABACKEN SW 2

Mjtunnus: uusi
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen: nykyaika, 1944-1956
 Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6670447 E: 363656

Tutkijat: Jussila 2020 inventointi, kohde 3.

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkonummen kirkosta 6,3 km itään.
 Huomiot: Mäen luoteeseen laskevassa rinteessä, pellon reunasta 50 m kaakkoon on sortunut ja tuskin havaittavissa oleva taisteluhaudan jäännös, joka on tehty kalliopaljastuman juurelle. Vastaavia ja samankaltaisilla paikoilla olevia taisteluhaudan pätkiä on mm. Kirkkonummen Bråaträskin alueella parempikuntoisempina ja selvästi erotettavina, minkä perusteella arvioin tämän matalan ja sortuneen kaivannon varustuksen jäänteeksi. Jäännös on n. 65 m mittainen.

Jussila 2022: en tarkastanut kohdetta.



Kallion juurella on sen reunaa kiertävän kaivannon jäännös, oletettavasti taisteluhaudan jäännös. Jäännöksen lounaispäästä koilliseen.

